

D 1: 52 Enby, Kalmar sn, Sö 241. — Kvinnonamnet *Ærnfridr* är belagt även L 96 Hollberga, Dalby sn, L 196 Vituls äng, Vaksala sn, L 213 Vigby, Danmarks sn, troligen också D 1: 135 Balingsta kyrka. Från medeltiden känna Lundgren och Brate ett belägg (1312).

Stenens mittyta är dekorerad med två fyrfota djur, av vilka det större biter det mindre i ryggen. Aschaneus förmodar, att det är »2 Odens hästar, eller 4-fotade drakar öfver huar annan, dän ena bijter i thäns andras Rygg: Betyder, at de wela äflaz och ökaz etc.». Hadorph anmärker: »Så kan och denne warit en förnäm Riddersman, och snäll jagare på Swartsiö, effter en stoor Jachthund står där på, förföljandes en Warg.» Ännu mera spekulativ är Peringskiöld (enligt en blyertsanteckning i *Monumenta*): »Den fordom här i landet mächtige Ulfveslächten, fördrefven af konglige Ynglinge familien, som framgent i sitt Sköldemärke fört Leijonet, hvilket här segrar öfver Ulfven, de gamla Jarlar och Förstar.»

36. Svartsjö djurgård, Sånga sn.

Pl. 20.

Litteratur: B 296, L 346, D 2: 63. J. Hadorph, Färentuna Häradz Runestenar (1680), n:r 3; J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 237; O. Celsius, SR 1, s. 3; J. E. Arenius, *De Antiquitatibus Insulae Feringsöensis* (diss., 1751), s. 16; V. Dahlgren, Färentuna härad, 1851 (ATA), s. 15; UFT h. 2 (1872), s. 63; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 100, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: Leitz, träsnitt (Hadorph a. a., Peringskiöld a. a., B 296); Dybeck a. a.; Brate 1915 (ATA).

Runstenen står sedan 1915 rest omkring 400 m. SV om Djurgården på en holme i åkern, omkr. 60 m. Ö om utloppsdiket, som utgör gräns mellan Sundby och Svartsjö Djurgård, omkr. 100 m. Ö om U 34. Ristningen är vänd mot S. Förut stod den, framåtlutad och djupt nedsjunken i åkern, omkr. 60 m. längre åt VSV. — Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Södertelge».

Hadorph anger som plats: »Swartsiö Diuregårdh»; likaså Peringskiöld och *Bautil*. Enligt Dybeck (och UFT) stod stenen »på ängen vester ut från slottet». Intressant är Hadorphs upplysning, att bron, som omtalas i inskriften, ännu fanns kvar av sten i jorden. Tydligt har ett vatten, sammanhängande med Svartsjö-viken, i äldre tid gått fram i däliden mellan de båda runstenarna U 34 och U 36.

Ljusgrå granit. Höjd 1,40 m., bredd 0,82 m. Ytan är i stort sett jämn. Ristningen är tydlig och väl bevarad.

Inskrift:

inkimop · lit · raisa · staina · uk · bro · eftir · karl boanta sin ybir risti

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

Ingimoð let ræisa stæina ok bro æftir Karl, boanda sinn. Öpir risti.

»Ingemod lät resa stenarna och [göra] bron efter Karl, sin man. Öpir ristade.»

7—4031. *Upplands runinskrifter.*

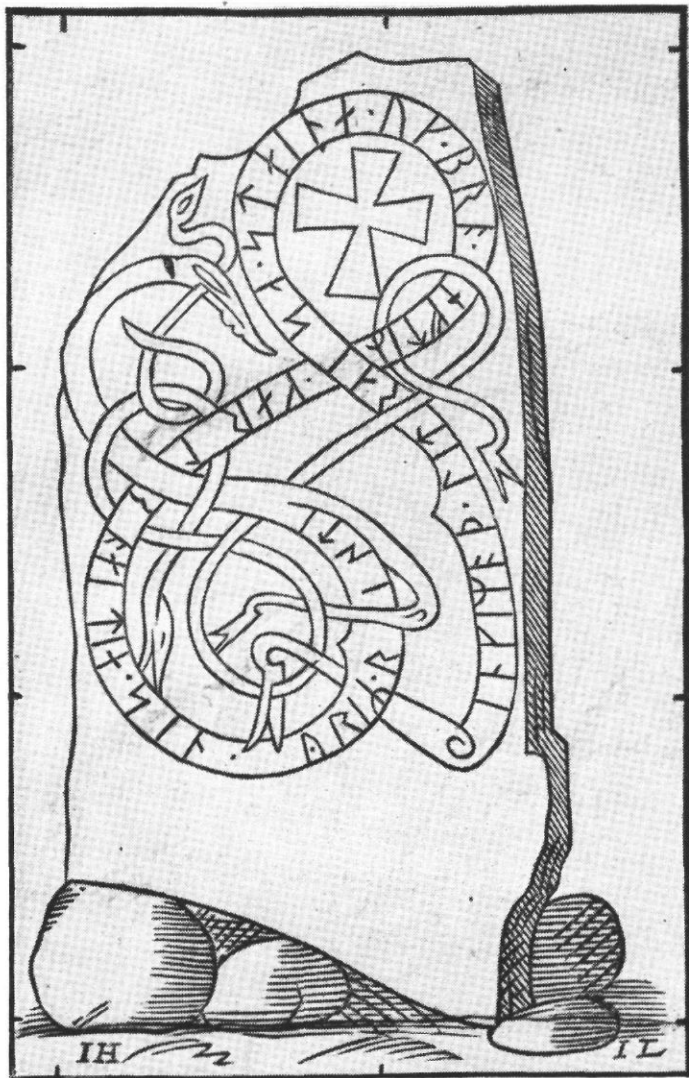

Fig. 29. U 36. Svartsjö djurgård, Sånga sn.
Efter B 296.

Till läsningen: Tydligt stungna äro 27 **e** och 45 **y**; däremot icke stungna 9 och 43 **i**. Intet skiljetecken finns vid inskriftens början och slut, ej heller efter 35 **l**, 41 **a**, 44 **n** och 48 **a**. — Haddorph och Leitz: 36—41 **boaitia**, 45—48 **yria**. — Arenius: 36—41 **boanta**, 45—48 **arir**. — Dybeck: 36—41 **boantia**, 45—48 **ybir**. — Brate: 36—41 **boanta**, 45—48 **ybir**.

Kvinnonamnet *Ingimod* är endast känt från denna inskrift och från en medeltida urkund (1421).

37. Säby, Galgbacken, Sångå sn.

Pl. 21, 22.

Litteratur: J. E. Arenius, *De Antiquitatibus Insulæ Feringsöensis* (diss., 1751), s. 15; R. Dybeck, *Runa* (fol.) 1 (1865), s. 48; UFT h. 2 (1872), s. 29; E. Brate, *Svenska runristare* (1925), s. 70, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: Dybeck a. a. pl. 11; Brate 1901 (ATA).

Runstenen är rest på Galgbacken, en liten relativt högt belägen moränholme, på alla sidor omgiven av odlad mark, omkr. 600 m. SV om Degerby (varifrån den lättast kan uppsökas) och ungefär lika långt S om Lisselby. Platsen tillhör Säby i Sångå sn, men ligger helt nära gränsen till Hilleshögssn, dit både Degerby och Lisselby höra. Till Säby gård är avståndet omkr. 2 km. Tingstaden ligger omkr. 500 m. i SÖ. — Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Södertelge»; i beskrivningen: »SO om Talltorp».

Runstenen omtalas först av J. E. Arenius i hans dissertation om Svartsjölandets antikviteter (1751) såsom »Litselbyensis prope locum supplicii capitalis». Dybeck uppger, att den var »slagen i tre stycken, hvaraf det tredje, ett fotstycke utan ristning, nu saknas. Af de andra två, som äro på några alnars afstånd från hvarandra, låg det nedre till Augusti månad innevarande år sunkit i jorden och med nedåtvänd inskrift.» År 1937 hopfogades de båda delarna och stenen restes på samma plats, där den är funnen.

Mörkgrå granit med fältspatgångar. Höjd 3,40 m., ovan markytan 2,80 m., bredd över korsmitten 0,90 m., över slingknuten 1,30 m. Ytan är slät och ristningen väl bevarad.

Inskrift:

+ utrykr	+ auk	+ buanti	+ auk	+ alfrikr	+ raistu	+ stain	+ pinsa	+ eftir	+ kara	+ fapur	+ sin	+ auk	+ gunep̃r	+
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65		
at	+ buanta	+ sin	+ gup	hialbi	a	- - -	ans	+ purbiurn	+ hiuk	+ runar				
70	75	80	85	90	95	100	105	110						

Otrygg ok Boandi ok Alfrikr ræistu stæin þennsa æftir Kara, faður sinn, ok Gunnæiðr at boanda sinn. Guð hialpi [and] hans. Þorbiorn hiogg runar.

»Otrygg och Bonde och Alvrik reste denna sten efter Kåre, sin fader, och Gunned efter sin man. Gud hjälpe hans ande. Torbjörn högg runorna.»

Till läsningen: Tydligt stungna äro 4 **y**, 42 och 65 **e**, 62 och 79 **g**; däremot icke stungna 5 **k**, 57 och 77 **i**. Av 88 **a** äro nedre hst och v. bst bevarade, av 89 och 91 endast spår av hst, av 90 intet med säkerhet. Möjligen har inskriften haft **at**, utan **n**-runa. — Arenius: 26—31 **ristu**, 62—67 **gynithr**, 71 **y**, 79 **k**, 87—94 ... **ans**. — Dybeck: 62—67 **gunipr**. — Brate: 62—67 **gunep̃r**.

Om namnen *Otrygg* och *Kari* se Sö 217. — *Boandi* förefaller ha varit mycket sällsynt som namn under vikingatiden. I runinskrifterna finns endast detta säkra belägg; därjämte möjligen Sö 323 (... **anti**). Under medeltiden är det »rätt vanligt» i Sverige; likaså i Danmark. Från Norge finns däremot blott ett enda belägg, från Island intet. Ursprungligen är *Boandi*, *Bondi* givetvis ett binamn, och det förekommer som sådant ännu under medeltiden. Till betydelsen